

ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਤਬਾ ਜੁਮਆ 30.11.2018

ਵੱਲੋਂ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਕਾਦੀਆਂ

ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਮਰਤਬਾ ਰਖੱਣ ਵਾਲੇ ਬਦਰੀ ਸਹਾਬਾ ਕਰਾਮ ਰਿਜ਼ਵਾਨੁਲੱਹ ਅਲੈਹਿਮ ਅਜਮਾਈਨ ਦੀਆਂ ਇਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਨਮੋਹਕ ਤੇ ਮਨਭਾਉਂਦੀਆਂ ਗਲ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ

ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਮੀਰੁਲ ਮੋਮਿਨੀਨ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਖਾਮਿਸ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੇ ਜੁਮਏ ਦੇ ਖੁਤਬੇ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 30 ਨਵੰਬਰ 2018 ਈ. ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਬੈਤੁਲ ਫ਼ਤੂਹ ਮਾਰਡਨ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ

ਤਸੱਹੁਦ, ਤਊਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਅੱਜ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਸਹਾਬਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਾਂਗਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਬਤ ਬਿਨ ਖ਼ਾਲਿਦ ਅੰਸਾਰੀ ਹਨ । ਬਦਰ, ਉਹਦ ਤੇ ਯਮਾਮਾ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ।

ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਦੁਲੱਹ ਬਿਨ ਉਰਫ਼ਹ ਹਨ, ਆਪ ਹਜ਼ਰਤ ਜਾਫ਼ਰ ਬਿਨ ਅਬੀ ਤਾਲਬ ਦੇ ਨਾਲ ਹਬਸ਼ਾ ਦੀ ਹਿਜਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ।

ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਅਤਬਾ ਬਿਨ ਅਬਦੁਲੱਹ ਹਨ । ਬੈਅਤੇ ਉਕਬਾ ਅਤੇ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ।

ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਕੈਸ ਬਿਨ ਅਬੀ ਸਅਸਆ ਅੰਸਾਰੀ ਹਨ । ਇਹ ਸਤੱਰ ਅੰਸਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਅਤੇ ਉਕਬਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਦਰ ਤੇ ਉਹਦ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਸੁਅਵਸਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ । ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਲਈ ਚਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਦੀਨੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਯੂਤੁਸ ਸਕਯਾਅ ਦੇ ਕੋਲ ਪੜਾਅ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੋ ਘੱਟ ਉਮਰ ਬੱਚੇ ਸਨ ਜੋ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨਾਲ ਚਲਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਚਲੇ ਆਏ ਸਨ, ਇੱਥੋਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ । ਸਕਯਾ ਤੋਂ ਰਵਾਨਗੀ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ੂਰ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਕੈਸ ਬਿਨ ਅਬੀ ਸਅਸਆ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਕੈਸ ਨੇ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਜੱਦ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 313 ਦੱਸੀ । ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਤਾਲੂਤ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਐਨ੍ਹੀ ਹੀ ਗਿਣਤੀ ਸੀ ।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਸਾਕਾ ਦੀ ਕਮਾਨ ਆਪ ਦੇ ਸੁਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਸਾਕਾ ਲੜਕਰ ਉਹ ਦਸਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ । ਇਕ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇ, ਰਸੂਲੁਲੱਹ ! ਮੈਂ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਦੌਰ ਪੂਰਾ ਕਰਿਆ ਕਰਾਂ । ਆਪ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਪੰਦਰ੍ਹਾਂ ਰਾਤਾਂ ਵਿੱਚ । ਹਜ਼ਰਤ ਕੈਸ ਨੇ ਬਿਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਅਧਿਕ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ । ਇਸ ਤੋਂ ਆਪ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲ ਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਕ ਜੁਮਏ (ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ) ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਜੁਮਏ ਤੱਕ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰੋ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਧਿਕ ਸਮਰਥਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਕੀਤੀ । ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੱਦ ਆਪ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਖੌਂ ਉੱਪਰ ਪੱਟੀ ਬਨ੍ਹਣ ਲੱਗ ਗਏ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਪੰਦਰ੍ਹਾਂ ਰਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੌਰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਾਸ਼ ਮੈਂ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੀ ਢਿੱਲ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ।

ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਹ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਇਕ ਸਹਾਬੀ ਸਨ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ । ਇਹ ਅਰੰਭਕ ਇਮਾਨ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ । ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਦਾਰੇ ਅਰਕਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਇਮਾਨ ਲਿਆਏ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਹ ਹਜ਼ੂਰ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਰਖਦੇ ਸਨ । ਆਪ ਬਨੂ ਅਬਦੁਲਮੁਨਾਫ਼ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਤੁਫੈਲ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਹੁਸੈਨ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਦੀਨੇ ਵੱਲ ਹਿਜਰਤ ਕੀਤੀ । ਹਜ਼ੂਰ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮੈਰ ਬਿਨ ਅਲਹਮਾਮ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਈਬੰਦੀ ਕਰਾਈ । ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ।

ਹਿਜਰਤ ਦੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਦ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਨੂੰ ਸੱਠ ਜਾਂ ਅੱਸੀ ਸਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ । ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਲਈ ਇਕ ਚਿੱਠੇ ਰੰਗ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸਤਹ ਬਿਨ ਅਸਾਸਾ ਨੇ ਚੁਕਿਆ । ਇਸ 'ਸਰਯਾ' (ਅਜਿਹੇ ਜੁੱਧ ਦਾ ਜੱਥਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਆਪ ਸ਼ਾਮਲ ਨ ਹੋਣ) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੁਰੈਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਵਪਾਰੀ ਜੱਥੇ ਨੂੰ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਲਿਆ ਜਾਏ । ਕੁਰੈਸ਼ ਦੇ ਜੱਥੇ ਦਾ ਅਮੀਰ (ਪ੍ਰਧਾਨ) ਅਬੂਸੁਫ਼ਯਾਨ ਸੀ । ਇਸ ਜੱਥੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੌ ਲੋਕ ਸਨ । ਸਹਾਬਾ ਦੀ ਇਸ ਜਮਾਤ ਨੇ ਰਾਬਕ ਵਾਦੀ ਉੱਪਰ ਇਸ ਜੱਥੇ ਨੂੰ ਜਾ ਪਕੜਿਆ । ਦੋਹਾਂ ਜੱਥਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੀਰ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਲਈ ਆਹਮੋ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਯਮਬੱਧ ਪਾਲ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆ ਗਈਆਂ । ਉਹ ਸਹਾਬੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾ ਤੀਰ ਚਲਾਇਆ ਉਹ ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਅਦ ਬਿਨ ਅਬੀ ਵਕਾਸ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਤੀਰ ਸੀ ਜੋ ਇਸਲਾਮ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ । ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੂਜਾ 'ਸਰਯਾ' ਸੀ ।

ਆਪ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਨੇ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਵੱਲੋਂ ਵਲੀਦ ਬਿਨ ਅਤਬਾ ਨਾਲ ਅਭਿਆਨ ਕੀਤਾ । ਹਦੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਇਕ ਆਇਤ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਸੰਬੰਧੀ

ਉਤਰੀ ਹੈ । ਸੋ, ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਆਇਤ ਹਾਜ਼ਾਨਿ ਖਸਮਾਨਿਖਤਾਸਾਮੂ ਫ਼ੀ ਰੱਬਿਹਿਮ (هُذُنْ
 (حَصْنِ اِحْتَصُوا فِي رَبِّكُمْ) ਇਹਨਾ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਨਾਜ਼ਲ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅਭਿਆਨ ਕੀਤਾ
 ਅਰਥਾਤ ਹਜ਼ਰਤ ਹਮਜ਼ਾ ਬਿਨ ਅਬਦੁਲ ਮੁਤਲਿਬ, ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਬਿਨ ਤਾਲਬ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ
 ਹਾਰਸ ਅਤੇ ਅਤਬਾ ਬਿਨ ਰਬੀਅਹ, ਸ਼ੈਬਾ ਬਿਨ ਰਬੀਆਹ ਅਤੇ ਵਲੀਦ ਬਿਨ ਅਤਬਾ ।

ਬਹਿਰਹਾਲ ਇਸ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸੁਨਨ ਅਬੂ ਦਾਉਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਰਨਣ ਹੋਇਆ
 ਹੈ, ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਤਬਾ ਬਿਨ ਰਬੀਅਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਭਰਾ ਵੀ
 ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਣ ਸਾਡੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਸਾਰ ਦੇ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਇਸ ਦਾ
 ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ । ਅਤਬਾ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤੁਸੀਂ ਕੌਣ ਹੋ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੰਸਾਰ ਹਾਂ । ਅਤਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ
 ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਚਾਚਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੱਧ ਦਾ
 ਨਿਸ਼ਚਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ । ਇਸ ਤੋਂ ਆਪ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਹੇ, ਹਮਜ਼ਾ ਉੱਠ, ਹੇ,
 ਅਲੀ ਖੜੋ ਹੋ ਜਾਓ, ਹੇ, ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਅੱਗੇ ਵਧੋ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਂਹਜ਼ਰਤ
 ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਹਜ਼ਰਤ ਹਮਜ਼ਾਹ ਅਤਬਾ ਵੱਲ ਵਧੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸ਼ਬਾ ਵੱਲ
 ਵੱਧਿਆ ਅਤੇ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਅਤੇ ਵਲੀਦ ਵਿੱਚਕਾਰ ਝੜਪ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸ਼ਖਤ ਜ਼ਖਮੀ
 ਕੀਤਾ । ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਵਲੀਦ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ ਅਤੇ ਉਬੈਦਾਹ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਰਣਖੇਤਰ
 ਵਿੱਚੋਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆਏ । ਬਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਫ਼ਰਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਉੱਪਰ ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਓਥੇ ਹੀ ਆਪ
 ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਇਕ ਰਿਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜੱਦ ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ ਹਾਰਸ ਨੂੰ ਰਸੂਲੁਲੱਹੁ ਸਲਲੱਹੁ
 ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਕੋਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰਸੂਲੁਲੱਹੁ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਟਾਂ ਉੱਪਰ ਉਹਨਾਂ
 ਦਾ ਸਿਰ ਰੱਖਿਆ ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਾਸ਼ ਕਿ ਅਬੂ ਤਾਲਬ ਅੱਜ ਜੀਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਜਾਣ ਲੈਂਦੇ ਕਿ
 ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਸਦਾ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ
 ਕਿ

ونسلمه حتى نصرع حوله ونذهل عن ابناءنا والحلائل

ਇਹ ਝੂਠ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁਹਮੱਦ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ਅਜਿਹਾ ਫਿਰ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦ
 ਅਸੀਂ ਆਪ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲਿਓਂ ਪਛਾੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਈਏ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ
 ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਗ਼ਾਫ਼ਲ ਹੋ ਜਾਈਏ । ਇਹ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ । ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ਰਤ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ
 ਹਾਰਸ ਦੀ ਉਮਰ 63 ਸਾਲ ਸੀ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਸਹਾਬਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਦ ਹੁਣ ਮੈਂ ਹੁਣ ਮੈਂ ਸਾਡੇ ਇਕ
 ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਰਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਸੇਵਕ ਵਾਕਫ਼ੇ ਜਿੰਦਗੀ ਮੁਬਲੱਗ ਜਮਾਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
 19 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਵਫ਼ਾਤ ਹੋਈ ਹੈ । ਇਹਨਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸਯੂਤੀ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਹਮਦ ਸੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਲੱਹਿ ਵ ਇਨ੍ਹਾਂ
 ਅਲੈਹਿ ਰਾਜਿਉਨ (انا لله وانا اليه راجعون) । ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਦੋ ਬੇਟੇ ਬੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਦਸ ਪੋਤੇ
 ਪੋਤੀਆਂ ਨਵਾਸੇ ਨਵਾਸੀਆਂ ਹਨ । ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇ ਬੱਚੇ ਵਕਫ਼ੇ ਨੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 17
 ਅਗਸਤ 1944 ਈ. ਨੂੰ ਬੌਨੋ ਦਖ਼ਲੀ ਸੋਲਾਵੇਸੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ । ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਜਾਮਿਆ ਅਹਮਦੀਆ ਰਬਵਾਹ ਵਿੱਚ

ਸਤੰਬਰ 1966 ਈ. ਤੋਂ ਅਕਤੂਬਰ 1971 ਈ. ਤੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਅਪ੍ਰੈਲ 1972 ਈ. ਨੂੰ ਮਰਕਜ਼ੀ ਮੁਬਲੱਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਈ। ਸਨ 2000 ਈ. ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਜ ਬੈਤੁਲੱਹ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। 1972 ਈ. ਤੋਂ 1979 ਈ. ਤੱਕ ਦੱਖਣੀ ਸੁਮਾਤਰਾ, ਲਾਮਪੋਂਗ, ਜਾਮਬੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕੋਲੋ ਵਿੱਚ ਮੁਬਲੱਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। 1979 ਈ. ਤੋਂ 1981 ਈ. ਤੱਕ ਮੁਅਲੱਮੀਨ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਟੀਚਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। 1981 ਈ. ਵਿੱਚ ਜਮਾਤ ਪੋਰਬੋਕੀਤੋ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਮੁਬਲੱਗ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ 1982 ਈ. ਵਿੱਚ ਮੁਅਲੱਮੀਨ ਤੇ ਮੁਬੱਲਗੀਨ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਉਪ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ। 1982 ਈ. ਤੋਂ 1992 ਈ. ਤੱਕ ਜਾਮਿਆ ਅਹਮਦੀਆ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਹੇ। 1992 ਈ. ਈ ਤੋਂ 2016 ਈ ਤੱਕ ਵੀਹ ਸਾਲ ਰਈਸੁਲ ਤਬਲੀਗ ਰਹੇ। 2016 ਈ ਤੋਂ ਵਫ਼ਾਤ ਤੱਕ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਾਮਿਆ ਅਹਮਦੀਆ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਵਿੱਚ ਅਹਮਦੀਅਤ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬੈਅਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਨੇ ਇਹ ਵਸੀਯਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਮ ਜੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਆਏਗਾ ਅਤੇ ਜੱਦ ਉਹ ਆਏ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਬੁਲ ਕਰ ਲੈਣਾ। ਇਸ ਵਸੀਯਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ ਹਿਜਰਤ ਕੀਤੀ। 1959 ਈ. ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਲਾਮਪਿੰਗ ਵੱਲ ਹਿਜਰਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1963 ਈ. ਵਿੱਚ ਇਕ ਮੁਬਲੱਗ ਮੋਲਾਨਾ ਜ਼ੀਨੀ ਧਲਾਨ ਸਾਹਬ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਲਾਮਪਿੰਗ ਆਏ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵ 13 ਫ਼ਰਵਰੀ 1963 ਈ. ਨੂੰ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਚਾਲ੍ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੋਲਾਨਾ ਜ਼ੀਨੀ ਧਲਾਨ ਸਾਹਬ ਰਾਹੀਂ ਬੈਅਤ ਕੀਤੀ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਸਯੂਤੀ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਸਾਹਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਬਵਾਹ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਅ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੋਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਕਈ ਸਹਾਬਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਸੋਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਸਾਲਸ ਨਾਲ ਇਕ ਰੰਗੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਸਾਲਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਦੇ ਮਨਸਬ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨਾਲ ਗਲੇ ਮਿਲੇ। ਹਜ਼ੂਰ ਰਹਿਮਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗਾਲ ਉਪਰ ਥਪਕੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਇਹ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੂਰੋਂ ਇੱਥੇ ਆਏ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਹੋ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਸਾਲਸ ਦਾ ਰੂਹਾਨੀ ਨੂਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀਆਂ ਜਿੰਨ੍ਹੀਆਂ ਵੀ ਔਕੁੜਾਂ ਸਨ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੋਖੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੱਦ ਮੈਂ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਗਾਂ ਤਾਂ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਸਾਲਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਮੈਂਨੂੰ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਲਮ ਨਾਲ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿੱਖਿਆ ਕਿ ਸਯੂਤੀ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਖ਼ਜਾਇਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸੈਟ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਕਿੰਨ੍ਹਾ ਹੀ ਚਿਰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਈ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੰਨੂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਕਾ ਨਾਲ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਹੈ ਮੇਰੀ ਨਸੀਹਤ।

ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਤ ਸਾਹਬ ਅਮੀਰ ਜਮਾਤ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਯੂਤੀ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਸਾਹਬ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਦਾ ਸੁਭਾਉ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਆਜ਼ੀ ਤੇ ਵਿਨਮਤਾ ਦਾ ਉਤੱਮ ਨਮੂਨਾ ਸਨ। ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਸਬਰ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਦੀ

ਉਧਾਰਣ ਸਨ । ਦੁਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਹਜੁਦ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਰੱਬ ਉੱਪਰ ਅਤਿਅੰਤ ਤਵਕੱਲ (ਭਰੋਸਾ) ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ । ਨਿਜ਼ਾਮੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਅਤੇ ਜਮਾਤ ਦੇ ਖ਼ਲੀਫ਼ਾ ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਛਾਵਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਪਿਆਰ ਸੀ ਜਮਾਤੀ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ।

ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਬੇਟੀ ਮਰਦੀਯਹ ਸਾਹਿਬਾ ਲਿਖਦੀ ਹਨ ਕਿ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਵਕਫ਼ (ਅਰਪਣ) ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਜਮਾਤ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਘਾਇਆ । ਤਰਬੀਯਤ (ਸੀਖ ਦੇਣ) ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਉਸੂਲ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤੀ ਨਸੀਹਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਅਮਲੀ ਨਮੂਨਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ । ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬੇਟੀ ਅਤਿਯਾਤੁਲ ਅਲੀਮ ਕਹਿੰਦੀ ਹਨ ਕਿ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚ ਬੋਲਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣ ਦਿੰਦੇ ਸਨ । ਤਹਜੁਦ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਸਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਬਾਜਮਾਤ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ ।

ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਰਬਵਾਹ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ, ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਾਰਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਮੌਤ ਜਮਾਤ ਲਈ ਹੈ । ਅਹਮਦ ਨੂਰ ਸਾਹਬ ਮੁਬਲੱਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਨਸੀਹਤ ਜੋ ਮੈਂਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨ ਮੂੰਹ ਫੇਰੋ ਰੱਬ ਤੋਂ ਮੰਗੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੁਆ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ।

ਫਿਰ ਮੁਬਲੱਗ ਸਿਲਸਿਲਾ ਹਾਸ਼ਮ ਸਾਹਬ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਮਾਤ ਅਹਮਦੀਆ ਦੀ ਸਚਾਈ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦਲੀਲ ਕੀ ਹੈ । ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਕੁਰਆਨ ਤੇ ਹਦੀਸਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਅਹਮਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਚਾਈ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਆਪ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਯੋਗ ਬਣਾਓ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇਸ ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਚਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋਵੇ ।

ਖ਼ੁਤਬੇ ਬਹੁਤ ਗ਼ੌਰ ਨਾਲ ਸੁਣਦੇ ਸਨ ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ ਖ਼ੁਤਬਿਆਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਪੁਵਾਂਇੰਟਸ ਤੇ ਡਿਸਕਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨੋਟਸ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਖ਼ਲੀਫ਼ਾ ਸਾਹਬ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਦੀ ਤਾਬਿਆਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਤਲਕੀਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਮਰਹੂਮ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਮੁਸੀ ਸਨ । ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮਿਤਕ ਸ਼ਰੀਰ ਪਾਸਿਤਾਨ ਤੋਂ 23 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ 24 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਕੇਂਦਰੀ ਪਾਰੂਮ ਵਿੱਚ ਮੁਸੀਆਨ ਦੇ ਮਕਬਰੇ ਵਿੱਚ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਈ । ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਬੁਲੰਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਨਾਤੁਲ ਫ਼ਿਰਦੌਸ ਵਿੱਚ ਆਲਾ ਮੁਕਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ । ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰਿਆਂ ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਨੂੰ ਸਬਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਦਚਿੰਨ੍ਹਾ ਉੱਪਰ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ਬਣਾਏ ।

Khulasa Khutba Jumma 23.11.2018

Delivered By : Hadhrat Khalifatul Masih Vth (atba)

Summarized by : Majlis Ansarullah Bharat

Tarnslated by : Shamshad Ahmad Eden, from Punjabi Desk

From : Nazarat Nashr-o-Isha'at Qadian-143516, Distt. Gurdaspur, Punjab (INDIA)

Toll Free Shoba Noorul Islam-1800-3010-2131